

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Καταστατικό ευρωπαϊκών ιδρυμάτων» (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

(2011/C 18/06)

Εισηγήτρια: η κ. HELLAM

Στις 16 Ιουλίου 2009, και σύμφωνα με το άρθρο 29, παράγραφος 2, του Εσωτερικού της Κανονισμού, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας σχετικά με το:

Καταστατικό ευρωπαϊκών ιδρυμάτων

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 30 Μαρτίου 2010.

Κατά την 462η σύνοδο ολομέλειάς της, της 28ης και 29ης Απριλίου 2010 (συνεδρίαση της 28ης Απριλίου 2010), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 134 ψήφους υπέρ, 2 ψήφους κατά και 1 αποχή την παρούσα γνωμοδότηση.

1. Συστάσεις και συμπεράσματα

1.1 Η παρούσα γνωμοδότηση πρωτοβουλίας θέτει ορισμένους προβληματισμούς και προτάσεις για τη θέσπιση ενός Καταστατικού προσαρμοσμένου στα ευρωπαϊκά ιδρύματα, προτείνει δε κατευθυντήριες γραμμές που θα διέπουν αυτό το νομικό καθεστώς.

1.2 Η αξιολόγηση των αναγκών και δυνατοτήτων επιβεβαιώνει την ανάγκη για ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα εταιρικού δικαίου για τα ιδρύματα, το οποίο θα τους παρέχει ένα προσαρμοσμένο εργαλείο διευκόλυνσης των δραστηριοτήτων τους στην εσωτερική αγορά. Πρόσφατη μελέτη⁽¹⁾ καθώς και οι επαγγελματίες του κλάδου⁽²⁾ έδειξαν πως ο αριθμός των ιδρυμάτων και ιδρυτών που επιθυμούν την ανάπτυξη διασυνοριακής δραστηριότητας και συνεργασίας αυξήθηκε σημαντικά την τελευταία δεκαετία. Επιβεβαίωσαν επίσης πως τα ιδρύματα με διασυνοριακή δράση καλούνται να αντιμετωπίσουν πολυάριθμα εμπόδια, συμπεριλαμβανομένων και νομικών φραγμών, πράγμα που οδηγεί σε αυξημένο κόστος συναλλαγής, μειώνοντας συνεπώς το συνολικό ύψος των διαθέσιμων πόρων για το δημόσιο συμφέρον.

1.3 Το Καταστατικό ευρωπαϊκών ιδρυμάτων έχει ζητηθεί επανειλημμένα από τον κλάδο των ιδρυμάτων και τους αντιπροσωπευτικούς του οργανισμούς και δίκτυα σε επίπεδο ΕΕ⁽³⁾, ως η οικονομικότερη λύση για την αντιμετώπιση διασυνοριακών φραγμών και, κατά συνέπεια, την τόνωση των δραστηριοτήτων των ιδρυμάτων ανά την Ευρώπη.

1.4 Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση κανονισμού για ένα Καταστατικό ευρωπαϊκών ιδρυμάτων που θα στηρίζει τις κοινωφελείς δραστηριότητες, ενόψει της υιοθέτησής του από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε εύθετο χρόνο.

1.5 Η ΕΟΚΕ φρονεί πως το Καταστατικό ευρωπαϊκών ιδρυμάτων αποτελεί ουσιαστικό μέσο που τοποθετεί τους πολίτες στην καρδιά της εσωτερικής αγοράς και φέρνει την Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες.

1.6 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει πως το ΚΕΙ μπορεί να λειτουργήσει ως νέος μηχανισμός για τη στήριξη ευρωπαϊκών δράσεων κοινωφελούς χαρακτήρα και δράσεων των πολιτών και για την αντιμετώπιση καιρίων ευρωπαϊκών κοινωνικοοικονομικών προβλημάτων και επιτακτικών αναγκών σε τομείς όπως η γνώση και η καινοτομία, η ιατρική έρευνα, οι κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες, το περιβάλλον και η περιφερειακή ανάπτυξη, η απασχόληση και η επαγγελματική κατάρτιση, η διατήρηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, η προώθηση των τεχνών και της πολιτιστικής πολυμορφίας, η διεθνής συνεργασία και η ανάπτυξη.

1.7 Για να είναι αποτελεσματικό και ελκυστικό, το νέο καταστατικό θα πρέπει να παρέχει σαφείς και ολοκληρωμένους κανόνες ως προς τη σύσταση, τη λειτουργία και την εποπτεία, να διαθέτει δε αμιγώς ευρωπαϊκή διάσταση. Θα εξομαλύνει περισσότερο τις διασυνοριακές δραστηριότητες, τις δωρεές και τη συνεργασία, παρέχοντας ένα αποτελεσματικό εργαλείο διαχείρισης για κοινωφελείς σκοπούς, ενώ παράλληλα θα προσφέρει αναγνωρισμένη Ευρωπαϊκή σήμανση.

2. Γενικές παρατηρήσεις**2.1 Εύρος και θεσμικό ιστορικό**

2.1.1 Ο σκοπός της παρούσας γνωμοδότησης πρωτοβουλίας είναι να εξετασθεί η δυνητική θέσπιση Καταστατικού Ευρωπαϊκών Ιδρυμάτων (ΚΕΙ) που θα βοηθήσει τα ιδρύματα και τους ιδρυτές που δραστηριοποιούνται ολόενα και περισσότερο εκτός συνόρων να αντιμετωπίσουν φραγμούς τόσο αστικού όσο και φορολογικού δικαίου και να δώσει εκ των προτέρων ευρωπαϊκή διάσταση στη δημιουργία νέων ιδρυμάτων.

2.1.2 Τον Νοέμβριο του 2009, η Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Αγοράς και Υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δημοσίευσε τα αποτελέσματα δημόσιας διαβούλευσης⁽⁴⁾ με θέμα ένα Καταστατικό Ευρωπαϊκών Ιδρυμάτων (ΚΕΙ) η οποία συγκέντρωσε μεγάλο αριθμό συμμετοχών, ιδίως από τον κλάδο των μη κερδοσκοπικών οργανισμών, και έδειξε την ισχυρή στήριξη του ΚΕΙ από τον κλάδο.

(1) Μελέτη σκοπιμότητας για το νομικό καθεστώς του ευρωπαϊκού ιδρύματος, 2009.

(2) Το Κέντρο Ευρωπαϊκών Ιδρυμάτων (EFC), κύριος οργανισμός των κοινωφελών οργανισμών σε επίπεδο ΕΕ, σκιαγράφησε αυτήν την τάση. Δύο τρίτα των μελών του δραστηριοποιούνται σε χώρες πέραν της χώρας προέλευσής τους.

(3) Κέντρο ευρωπαϊκών ιδρυμάτων, Ευρωπαϊκά δίκτυα δωρητών και ιδρυμάτων, Δίκτυο Ευρωπαϊκών ιδρυμάτων.

(4) http://ec.europa.eu/internal_market/company/eufoundation/index_en.htm.

2.1.3 Το Φεβρουάριο του 2009, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε μελέτη σκοπιμότητας για το νομικό καθεστώς του ευρωπαϊκού ιδρύματος⁽⁵⁾. Η μελέτη παρέθετε τα δυνητικά οφέλη του ΚΕΙ όσον αφορά τον περιορισμό ή την εξάλειψη του περιττού οικονομικού κόστους και διοικητικού φόρτου, πράγμα που θα διευκολύνει τα ιδρύματα που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν σε διάφορες χώρες εντός της ΕΕ.

2.1.4 Σχετικά με το Καταστατικό Ευρωπαϊκών Ιδρυμάτων, υπάρχουν επίσης δύο έγγραφα του κλάδου:

— Πρόταση του Κέντρου Ευρωπαϊκών Ιδρυμάτων για θέσπιση Ευρωπαϊκού καταστατικού για τα ιδρύματα το 2005⁽⁶⁾.

— Ερευνητικό πρόγραμμα του 2006 με τίτλο «Το Ευρωπαϊκό ίδρυμα—Μια νέα νομική προσέγγιση», από εμπειρογνώμονες του δικαίου ιδρυμάτων και του φορολογικού δικαίου⁽⁷⁾.

2.1.5 Στις 4 Ιουλίου 2006 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υιοθέτησε ψήφισμα σχετικά με τις προοπτικές του εταιρικού δικαίου⁽⁸⁾, στο οποίο καλεί την Επιτροπή να συνεχίσει την προετοιμασία κοινοτικής νομοθεσίας για άλλες νομικές μορφές, όπως το Ευρωπαϊκό ίδρυμα.

2.1.6 Σε γνωμοδότηση του 2009 για τους διάφορους τύπους επιχειρήσεων⁽⁹⁾, η ΕΟΚΕ επικρότησε την έναρξη των εργασιών για ένα Καταστατικό ευρωπαϊκών ιδρυμάτων και κάλεσε την Επιτροπή να ολοκληρώσει την αξιολόγηση του αντικτύπου στις αρχές του 2010, και να υποβάλει πρόταση κανονισμού που να επιτρέπει στα ιδρύματα ευρωπαϊκής εμβέλειας να ανταγωνίζονται επί ίσοις όροις στην εσωτερική αγορά.

2.1.7 Το 2006, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο απεφάνθη⁽¹⁰⁾ πως η διαφορετική φορολογική μεταχείριση μεταξύ εγχώριων και μη εγχώριων κοινοφελών ιδρυμάτων αποτελεί αδικαιολόγητη παραβίαση της ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων, αλλά μόνον εφόσον το κράτος μέλος αναγνωρίζει το ίδρυμα ως κοινοφελές βάσει του εθνικού του δικαίου.

2.1.8 Σε υπόθεση σχετικά με τις διασυνοριακές δωρεές⁽¹¹⁾, το Δικαστήριο απεφάνθη πως η φορολογική νομοθεσία που κάνει διακρίσεις σε βάρος δωρεών σε κοινοφελείς οργανισμούς που εδρεύουν σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ αντίκειται στη Συνθήκη ΕΚ, εφόσον ο δωρολήπτης οργανισμός που εδρεύει σε άλλο κράτος μέλος θεωρείται «αντίστοιχος» εγχώριων κοινοφελών οργανισμών.

⁽⁵⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/company/eufoundation/index_en.htm.

⁽⁶⁾ <http://www.efc.be/SiteCollectionDocuments/EuropeanStatuteUpdated.pdf>.

⁽⁷⁾ http://www.bertelsmann-stiftung.de/bst/en/media/xcms_bst_dms_15347__2.pdf.

⁽⁸⁾ P6_TA(2006)0295.

⁽⁹⁾ ΕΕ C 318 της 23/12/2009, σελ. 22.

⁽¹⁰⁾ Υπόθεση Stauffer C-386/04.

⁽¹¹⁾ Υπόθεση Persche C-318/07.

2.2 Παρατηρήσεις: ο κλάδος των ιδρυμάτων στην ΕΕ

2.2.1 Ο κλάδος των ευρωπαϊκών ιδρυμάτων αποτελεί σημαντική οικονομική δύναμη⁽¹²⁾, με ενεργητικό μεταξύ 350 και περίπου 1 000δισ ευρώ και ετήσιες δαπάνες μεταξύ 83 και 150δισ ευρώ. Επίσης, σε σημαντικό αριθμό ευρωπαϊκών χωρών παρατηρείται σταθερή ανάπτυξη του τομέα των ιδρυμάτων.

2.2.2 Τα ιδρύματα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αγορά εργασίας. Τα 110 000 ιδρύματα που αναφέρει η μελέτη σκοπιμότητας του ΚΕΙ παρέχουν άμεση πλήρη απασχόληση σε 750 000 με 1 εκατομμύριο άτομα στην ΕΕ⁽¹³⁾. Μέσω επιχορηγήσεων ή κεφαλαιακής στήριξης σε οργανισμούς και ιδιώτες, στηρίζουν επίσης την απασχόληση και τον εξελικτισμό.

2.2.3 Η μεγάλη πλειονότητα των ιδρυμάτων στην ΕΕ βασίζονται στο ενεργητικό τους και έχουν κοινοφελείς σκοπούς. Κατά κανόνα, δεν έχουν μέλη ή μετόχους και αποτελούν διακριτούς μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς. Έχουν πάγια και αξιόπιστη πηγή εσόδων, άρρηκτα συνδεδεμένη με κοινοφελείς σκοπούς. Αντλούν έσοδα από δωρεές, χρηματικές προσφορές ιδιωτών μιας οικογένειας, μιας επιχείρησης ή άλλων οργανισμών, που μπορεί να λάβει τη μορφή «κινητής» ιδιοκτησίας: μετρητά, μετοχές, ομόλογα, έργα τέχνης, δικαιώματα δημιουργού, ευρεσιτεχνίες ή «ακίνητης» ιδιοκτησίας: γη και ακίνητα όπως μουσεία και κέντρα περιθαλψής. Αντλούν επίσης εισόδημα από άλλες πηγές, π.χ. κληροδοτήματα και δώρα, εράνους, ίδια έσοδα, συμβάσεις, λαχνούς.

2.2.4 Τα ιδρύματα στην ΕΕ δραστηριοποιούνται σε ζητήματα και προγράμματα που ωφελούν άμεσα τους πολίτες και έχουν ζωτική σημασία για την ανάπτυξη μιας Ευρώπης των πολιτών, σε πεδία όπως η γνώση, η έρευνα και η καινοτομία, οι κοινωνικές υπηρεσίες και η υγιεινοοικονομική περιθαλψή, η διατήρηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, η προώθηση των τεχνών και του πολιτισμού, η διεθνής συνεργασία και η ανάπτυξη.

2.2.5 Όλο και περισσότερα ιδρύματα και ιδρυτές δραστηριοποιούνται πέραν των συνόρων τους. Ωστόσο όπως αναφέρεται στη μελέτη σκοπιμότητας, αντιμετωπίζουν διοικητικούς φραγμούς, καθώς και εμπόδια που σχετίζονται με το αστικό και το φορολογικό δίκαιο, όπως:

— οι διαφορετικές εθνικές νομοθεσίες: νέες ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες καθυστερούν ή εγκαταλείπονται ελλείψει κατάλληλων νομικών μέσων·

— οι δυσκολίες στην αναγνώριση της νομικής υπόστασης των αλλοδαπών ιδρυμάτων·

— η νομική αβεβαιότητα ως προς την εθνική αναγνώριση του «κοινοφελούς» χαρακτήρα του διασυνοριακού έργου των εγχώριων ιδρυμάτων, καθώς και του καθεστώτος κοινοφελούς ιδρύματος·

⁽¹²⁾ Σύνοψη των συμπερασμάτων της μελέτης σκοπιμότητας.

⁽¹³⁾ Βλ. υποσημείωση 12.

- η διοικητική επιβάρυνση και το κόστος της σύστασης παραρτημάτων σε άλλες χώρες·
- η έλλειψη δυνατότητας μεταφοράς της έδρας σε άλλο κράτος μέλος·
- φορολογικοί φραγμοί: οι μη εγχώριοι οργανισμοί υφίστανται φορολογικές διακρίσεις.

2.3 Η ανάγκη θέσπισης κατάλληλου μέσου για τα ιδρύματα

2.3.1 Θα ήταν ουτοπική η προσδοκία εναρμόνισης των πολυάριθμων νόμων που διέπουν τα ιδρύματα στα κράτη μέλη ⁽¹⁴⁾, ιδίως δεδομένων των διαφορών μεταξύ τους ως προς το σκοπό, τις προϋποθέσεις για τη σύσταση, τη διοίκηση και το βαθμό ευθύνης τους ⁽¹⁵⁾.

2.3.2 Κανένα από τα υπάρχοντα ευρωπαϊκά νομικά μέσα ⁽¹⁶⁾ που θεσπίστηκαν για να στηρίξουν την ανάπτυξη των διασυνοριακών δραστηριοτήτων -ή τη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ- των ιδιωτικών επιχειρήσεων και των δημοσίων οργανισμών στην ΕΕ δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες των ιδρυμάτων ως ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών οργανισμών με κοινωφελή σκοπό και χωρίς μετόχους ή μέλη που ασκούν τον έλεγχο τους.

2.3.3 Είναι πλέον αναγκαία η εξέταση της θέσπισης ενός Καταστατικού των Ευρωπαϊκών Ιδρυμάτων που θα είναι προσιτό και θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ιδρυμάτων, προκειμένου να διευκολυνθούν οι δραστηριότητες και η συνεργασία τους εντός της ενιαίας αγοράς, να καταστεί εφικτή η συνεκμετάλλευση πόρων από διαφορετικές χώρες και να δοθεί εκ των προτέρων ευρωπαϊκή διάσταση στη δημιουργία ευρωπαϊκών ιδρυμάτων με κοινωφελείς δραστηριότητες.

3. Για ένα Καταστατικό ευρωπαϊκών ιδρυμάτων: κύριοι στόχοι και δομή

3.1 Στόχοι και οφέλη

3.1.1 Το Καταστατικό Ευρωπαϊκών Ιδρυμάτων (ΚΕΙ) αποτελεί καλή επιλογή πολιτικής για τη στήριξη του έργου των κοινωφελών ιδρυμάτων ανά την ΕΕ, καθότι:

- θα ενισχύσει το ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο για τα ιδρύματα·
- θα περιορίσει τα νομικά και διοικητικά προσκόμματα·
- θα ενθαρρύνει τη δημιουργία νέων δραστηριοτήτων·
- θα διευκολύνει το διασυνοριακό έργο, με εταιρικές σχέσεις εντός της ενιαίας αγοράς·
- θα ενισχύσει τη διαφάνεια·

— θα αποτελεί αποτελεσματικό εργαλείο διαχείρισης για τη στήριξη κοινωφελών σκοπών·

— θα εξομαλύνει τις διαδικασίες δωρεών για διασυνοριακές δραστηριότητες τόσο φυσικών όσο και νομικών προσώπων·

— θα συμβάλει στη διαδικασία οικονομικής ολοκλήρωσης και θα παγιάσει την ευρωπαϊκή κοινωνία των πολιτών, στο σημερινό παγκοσμιοποιημένο πλαίσιο στο οποίο οι κοινές προκλήσεις και απειλές απαιτούν σαφή και ξεκάθαρη ευρωπαϊκή προσέγγιση.

3.1.2 Τα πλεονεκτήματα του ΚΕΙ θα ήταν πολλαπλά, και συγκεκριμένα:

— Αποτελεσματικότητα και απλούστευση: το Καταστατικό θα επιτρέψει τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Ιδρύματος (ΕΙ) εγγεγραμμένου σε ένα κράτος μέλος αλλά αναγνωρισμένου και από τα άλλα 26. Αυτό θα μπορεί να λειτουργεί σε όλη την ΕΕ βάση ενιαίου συνόλου κανόνων και συνεκτικού συστήματος διαχείρισης και αξιολόγησης. Θα μπορεί να συμβάλει στην αποφυγή των υπαρχόντων φραγμών και στη διευκόλυνση της συνεργασίας και της διασυνοριακής δράσης.

— Λογοδοσία: το ΚΕΙ θα αποσαφηνίσει την έννοια του ιδρύματος, παρέχοντας κοινό ορισμό των «ιδρυμάτων για κοινωφελείς σκοπούς» ανά την ΕΕ, καθώς σήμερα ο όρος «ίδρυμα» χρησιμοποιείται με υπερβολική χαλαρότητα για να περιγράψει πολύ διαφορετικά μεταξύ τους εγχειρήματα. Αυτό θα έχει θετικές συνέπειες στη γενική διαχείριση των ιδρυμάτων, καθώς θα αποτελεί σημείο αναφοράς.

— Οικονομικά οφέλη: εκτός από τη μείωση του κόστους των διασυνοριακών δραστηριοτήτων τους, τα ιδρύματα που θα επιλέξουν το Καταστατικό θα αναγνωρίζονται τόσο από τη δημόσια διοίκηση όσο και από το ευρύ κοινό, καθώς θα διαθέτουν αξιόπιστη ευρωπαϊκή «σήμανση». Το ΚΕΙ θα διευκολύνει τη συνεκμετάλλευση πόρων σε κοινωφελείς δραστηριότητες και θα προσελκύσει ξένες επενδύσεις. Θα έχει επίσης ευεργετική επίδραση στη συμπεριφορά των δωρητών καθώς και στις δωρεές.

— Πολιτικά οφέλη και οφέλη για τους πολίτες: η ανάπτυξη υπερεθνικών δραστηριοτήτων και συνεργασίας θα ενθαρρύνει την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση σε τομείς άμεσου ενδιαφέροντος για τους κατοίκους της ΕΕ. Το ΚΕΙ μπορεί να παρέχει ένα σταβρό και ευέλικτο μέσο διαχείρισης για τη στήριξη της κοινωφελούς δράσης των πολιτών σε επίπεδο ΕΕ με στόχο την αντιμετώπιση επιτακτικών αναγκών και παγκοσμίων πολιτικών ζητημάτων.

3.2 Κύρια χαρακτηριστικά

3.2.1 Ένα αποτελεσματικό ΚΕΙ θα πρέπει να πληροί σειρά βασικών αρχών και χαρακτηριστικών. Θα πρέπει να αποτελεί ένα πρόσθετο και προαιρετικό κοινωφελές μέσο που θα διέπεται κυρίως από το Ευρωπαϊκό δίκαιο και θα συμπληρώνει την εθνική και περιφερειακή νομοθεσία.

⁽¹⁴⁾ EFC Νομικά και φορολογικά χαρακτηριστικά των ιδρυμάτων στην ΕΕ. <http://www.efc.be/Legal/Pages/FoundationsLegalandFiscalCountryProfiles.aspx>.

⁽¹⁵⁾ EFC Συνοπτική σύγκριση των νόμων που διέπουν τα ιδρύματα. <http://www.efc.be/Legal/Pages/Legalandfiscalcomparativecharts.aspx>.

⁽¹⁶⁾ Ο Ευρωπαϊκός Όμιλος Οικονομικού Σκοπού, η Ευρωπαϊκή εταιρεία, ο Ευρωπαϊκός Συνεταιρισμός, ο Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής Συνεργασίας.

3.2.2 Το ΚΕΙ μπορεί να σχεδιαστεί σύμφωνα με τα παρακάτω κριτήρια, τα οποία θα πρέπει να εξετασθούν λεπτομερέστερα σε συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Το ΚΕΙ πρέπει:

3.2.2.1 Να αποτελεί προαιρετικό και πρόσθετο μέσο που θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν οι ιδρυτές και τα ιδρύματα που δραστηριοποιούνται σε περισσότερα από ένα κράτη μέλη της ΕΕ, αντί της σύστασης πολλαπλών ιδρυμάτων βάσει της εθνικής νομοθεσίας στην κάθε χώρα της ΕΕ. Δεν θα αντικαθιστά τους υπάρχοντες νόμους των κρατών μελών για τα ιδρύματα.

3.2.2.2 Να είναι απλό και κατανοητό όσον αφορά τις περισσότερες πτυχές του δικαίου των ιδρυμάτων και να παραπέμπει το λιγότερο δυνατό στην εθνική νομοθεσία. Αυτό θα επιτρέπει στους ιδρυτές να εξοικονομούν κόστος συμμόρφωσης χρησιμοποιώντας νομικό μέσο και διοικητική διάφθρωση που θα είναι συγκρίσιμη σε όλα τα κράτη μέλη.

3.2.2.3 Να είναι εύκολα προσβάσιμο. Το ΕΙ θα μπορεί να ιδρύεται επ' αόριστον ή για ορισμένο χρονικό διάστημα μέσω διαθήκης πουιουδήποτε φυσικού προσώπου διαμένει στην ΕΕ, μέσω συμβολαιογραφικής πράξης από φυσικά και νομικά πρόσωπα που διαμένουν στην ΕΕ, μέσω μετατροπής σε ΕΙ ενός ήδη υπάρχοντος κοινοφελούς ιδρύματος που έχει συσταθεί νόμιμα σε ένα από τα κράτη μέλη της ΕΕ ή μέσω συγχώνευσης κοινοφελών ιδρυμάτων που έχουν συσταθεί νόμιμα σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ. Μια ανακοίνωση περί της δημιουργίας του ΕΙ θα πρέπει να δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα.

3.2.2.4 Να μην επιτρέπει παρά την επιδίωξη κοινοφελών σκοπών. Ο ορισμός του «κοινοφελούς» μπορεί να περιέχει ανοιχτό κατάλογο κοινοφελών σκοπών προκειμένου να επιτρέψει την ευελιξία ⁽¹⁷⁾. Ένα ΕΙ μπορεί να θεωρηθεί κοινοφελές εφόσον:

(1) υπηρετεί το δημόσιο συμφέρον εν γένει σε Ευρωπαϊκό/διεθνές επίπεδο είτε λειτουργώντας τα δικά του προγράμματα είτε στηρίζοντας ιδιώτες, συλλόγους, οργανισμούς ή άλλες οντότητες, και

(2) ο σκοπός της σύστασής του περιλαμβάνει την προώθηση του δημοσίου συμφέροντος σε έναν ή περισσότερους τομείς που θεωρούνται κοινοφελείς.

3.2.2.5 Να έχει ευρωπαϊκή διάσταση: το ΚΕΙ θα αφορά δραστηριότητες με ευρωπαϊκή πτυχή, με την ευρεία έννοια, δηλαδή θα περιλαμβάνει δραστηριότητες σε περισσότερα από ένα κράτη μέλη.

3.2.2.6 Να θέτει ελάχιστο όριο κεφαλαίου. Αυτό θα αποτελεί ένδειξη της σοβαρότητας του σκοπού και των δραστηριοτήτων του ΕΙ, και θα ενισχύει την προστασία των πιστωτών. Δεν θα πρέπει ωστόσο να αποτρέψει την έναρξη λειτουργίας μικρότερων πρωτοβουλιών.

3.2.2.7 Να μη θεσπίζει «επίσημη» ιδιότητα μέλους αλλά να επιτρέπει κάποια συμμετοχική δομή, η οποία δεν μπορεί ωστόσο να υποκαθιστά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της διαχειριστικής δομής.

3.2.2.8 Στο πλαίσιο του κοινοφελούς σκοπού του ΕΙ, να επιτρέπει την άμεση ή μέσω άλλης νομικής οντότητας οικονομική δραστηριότητα, εφόσον τυχόν εισόδημα ή κέρδη χρησιμοποιούνται για την επίτευξη των κοινοφελών σκοπών.

3.2.2.9 Να θεσπίζει το δικαίωμα κινητής και ακίνητης ιδιοκτησίας, της λήψης και κατοχής δώρων ή επιδοτήσεων οιασδήποτε μορφής, συμπεριλαμβανομένων μετοχών και άλλων διαπραγματευσιμων μέσων, από οποιαδήποτε νόμιμη πηγή.

3.2.2.10 Να θέτει την έδρα του ιδρύματος εντός της ΕΕ. Αυτή θα μπορεί να μεταφέρεται σε άλλο κράτος μέλος χωρίς να απαιτείται διάλυση της παλαιάς ή δημιουργία νέας νομικής οντότητας.

3.2.2.11 Να θεσπίζει κανόνες διαφάνειας και καταλογισμού ευθυνών. Ένα ΕΙ θα πρέπει να τηρεί μητρώο όλων των οικονομικών του συναλλαγών, να χρησιμοποιεί τους επίσημους χρηματοδοτικούς διαύλους και να υποβάλλει ετήσιες λογιστικές καταστάσεις και εκθέσεις δραστηριοτήτων στην αρμόδια αρχή. Οι μεγαλύτεροι οργανισμοί θα υπόκεινται σε λογιστικό έλεγχο.

3.2.2.12 Να παρέχει σαφείς κανόνες διακυβέρνησης και λογοδοσίας του ΕΙ. Οι ιδρυτές/το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει ωστόσο να έχουν την ευελιξία να σχεδιάζουν την εσωτερική διάρθρωση που προβλέπεται στον κανονισμό του ΕΙ. Θα μπορούσαν να προτείνονται, υπό μορφή παραδείγματος, πρότυπα κανονισμών, με ρυθμίσεις για την αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων.

4. Εφαρμοστέο δίκαιο

4.1.1 Η πρόταση για ΚΕΙ θα ορίζει ποιες θα είναι οι πηγές του εφαρμοστέου δικαίου: ο Κανονισμός της ΕΕ για το ΚΕΙ, οι κανονισμοί του ΕΙ και οι άλλοι Ενωσιακοί ή εθνικοί νόμοι.

4.1.2 Αν και η νομοθεσία για το ΚΕΙ θα πρέπει να είναι ολοκληρωμένη, θα πρέπει παράλληλα να είναι σαφής και απλή. Ο λόγος είναι προφανής: η σαφήνεια θα βοηθήσει τα Ευρωπαϊκά Ιδρύματα να συμμορφωθούν με τον νόμο, και τους εποπτευόμενους αυτόν να τον εφαρμόσουν.

4.1.3 Η πρόταση για το ΚΕΙ θα πρέπει να θεσπίζει το πλαίσιο στο οποίο τα Ευρωπαϊκά Ιδρύματα συστήνονται, λειτουργούν και λογοδοτούν. Στους τομείς που θα ρυθμίζει (π.χ. εκπαίδευση, εγγραφή, σκοπός, κεφάλαιο, έδρα, νομική μορφή, νομική ικανότητα, ευθύνη των διοικούντων, απαιτήσεις διαφάνειας και λογοδοσίας) η νομοθεσία θα πρέπει να είναι ολοκληρωμένη και να μην παραπέμπει στο εθνικό δίκαιο. Αυτό θα διασφαλίσει την ενότητα, τη σαφήνεια και την ασφάλεια που θα παρέχει το Καταστατικό στα άλλα μέρη, τους εταίρους και τους δωρητές.

⁽¹⁷⁾ Η πρόταση του 2005 του ΕFC για ΚΕΙ παραθέτει ανοιχτό κατάλογο.

4.1.4 Όσον αφορά την εποπτεία των ΕΙ, αυτή θα μπορούσε να ανατεθεί σε ορισμένες για το σκοπό αυτό αρμόδιες αρχές στα κράτη μέλη βάσει των κοινά συμφωνημένων προτύπων ΚΕΙ σχετικά με τις προϋποθέσεις εγγραφής, αξιολόγησης και εποπτείας που θεσπίζει ο Κανονισμός ΚΕΙ.

4.1.5 Όσον αφορά ζητήματα που δεν καλύπτει η νομοθεσία ΚΕΙ, θα εφαρμόζονται άλλες διατάξεις του Κοινοτικού δικαίου ή του δικαίου των κρατών μελών.

4.1.6 Σχετικά με τη φορολόγηση, οι αρμόδιες για τη φορολογική μεταχείριση των ΕΙ είναι οι φορολογικές αρχές του κράτους μέλους όπου υπάγεται το ΕΙ.

4.1.7 Τα κράτη μέλη της ΕΕ προβλέπουν ειδική φορολογική μεταχείριση για κοινωφελή ιδρύματα⁽¹⁸⁾. Η διαφορά της φορολογικής μεταχείρισης μεταξύ των εγχώριων και των αλλοδαπών κοινωφελών οργανισμών θεωρείται πως δυνητικά συγκρούεται με τη Συνθήκη της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά τις δωρεές, τον φόρο κληρονομιάς ή δωρεάς για κληρονομίες ή δωρεές και το εκ της αλλοδα-

πής εισόδημα των ιδρυμάτων. Συνεπώς, το ΕΙ θα πρέπει να δύναται να απολάβει των φορολογικών οφελών που παραχωρεί ο εγχώριος νομοθέτης στα εγχώρια ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένης της απαλλαγής στον φόρο εισοδήματος, τον φόρο δωρεάς ή κληρονομιάς, τον φόρο επί της αξίας/μεταβίβασης των περιουσιακών τους στοιχείων⁽¹⁹⁾.

4.1.8 Όσον αφορά τη φορολογική μεταχείριση των ιδρυτών/δωρητών των ΕΙ: κάθε ιδρυτής/δωρητής που συνεισφέρει σε ΕΙ εντός ή εκτός συνόρων θα τύχει της ίδιας έκπτωσης ή πίστωσης φόρου που θα τύγχανε εάν η δωρεά γινόταν σε κοινωφελή οργανισμό στο κράτος μέλος του δωρητή.

4.1.9 Όσον αφορά τους έμμεσους φόρους, σε γνωμοδότηση με θέμα «Οι διάφοροι τύποι επιχειρήσεων»⁽²⁰⁾, η ΕΟΚΕ είχε καλέσει την Επιτροπή να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να μελετήσουν το ενδεχόμενο λήψης αντισταθμιστικών μέτρων στις επιχειρήσεις βάσει της αποδεδειγμένης κοινωνικής τους προσφοράς ή της διαπιστωμένης συνεισφοράς τους στην περιφερειακή ανάπτυξη.

Βρυξέλλες, 28 Απριλίου 2010.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Mario SEPI

⁽¹⁸⁾ Σύνθεση των κανόνων φορολόγησης των ιδρυμάτων διατίθεται στη «Συνοπτική σύγκριση των νόμων που διέπουν τα ιδρύματα», EFC 2009 <http://www.efc.be/Legal/Pages/Legalandfiscalcomparativecharts.aspx>.

⁽¹⁹⁾ Βλ. Το Ευρωπαϊκό ίδρυμα — Μια νέα νομική προοπτική. http://www.bertelsmann-stiftung.de/bst/en/media/xcms_bst_dms_15347__2.pdf.

⁽²⁰⁾ Βλ. υποσημείωση 9.